

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muuttamisesta (HE 126/2017 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lakimies Eeva Winter, ulkoasiainministeriö
- puheenjohtaja Juha Parikka, Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVY ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- UH-Akava ry

HALLITUKSEN ESITYS

Ulkomaanedustuksen korvauksista annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi korvausjärjestelmän kehittämiseksi tarpeellisia muutoksia, huomioiden mm. tiettyjen olosuhdeluokiteltujen asemapaikkojen turvallisuusolosuhteet sekä täsmentämällä terveydenhuoltoa koskevaa sääntelyä ja kumoamalla sitä koskevaa päällekkäistä sääntelyä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ulkomaanedustuksen korvauksista annettuun lakiin (596/2006) ehdotetaan tehtäväksi yksittäisiä muutoksia muutamiin korvauslajeihin. Lakiin on tehty suurempi uudistus viimeksi vuoden 2011 alusta (786/2010). Lisäksi vuoden 2015 alusta lakiin on tehty eräitä muutoksia samalla, kun laki valtion virkamiehen ja työntekijän terveydenhuollosta ulkomailla kumottiin ja vastaavat säännökset lisättiin ulkomaanedustuksen korvauksista annettuun lakiin (382—383/2014). Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2017 vp

esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna jäljempänä ehdotetuin tavoin ja toteaa lisäksi seuraavaa.

Hallintovaliokunta pitää tärkeänä lain 10 §:ään ehdotettua säännöstä siitä, että korkean olosuhde- luokituksen asemapaikoissa virkamiehille voidaan tarjota kuljetuspalveluita työturvallisuuden parantamiseksi. Edustuston päälliköiden osalta kuljetukset on jo huomioitu vuonna 2015 voimaan tulleella lainmuutoksella. Nyt ehdotettu säännös on tarpeellinen, sillä muilla kuin edustuston päälliköillä on osin samanlaiset turvallisuussyistä johtuvat tarpeet kuljetuksille.

Vuoden 2018 alusta tulee voimaan laki valtion virkamiesten ja työntekijöiden ulkomaan virkatmatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta (530/2017). Lakia sovelletaan myös ulkomaanedustukseen määrättyihin ulkoasiainhallinnon virkamiehiin. Lain 4 §:n 3 momentin mukaan laki on kuitenkin toissijainen suhteessa ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n nojalla maksettaviin korvauksiin. Siltä osin kuin ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n nojalla korvausta ei makseta, korvausta voi hakea valtion matkavahinkoturvasta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 17 §:ää täydennettäväksi siten, että virkamiehellä on asuntokorvauksen ja koulutuskorvauksen lisäksi oikeus täysimääräiseen ulkomaanedustuksen terveydenhuoltokorvaukseen myös virkavapautensa aikana. Selvityksen mukaan korvauksen täysimääräisyydellä viitataan tässä yhteydessä siihen, että pykälässä mainituista korvauksista ei tehdä valtion virka- ja työehtosopimuksen mukaisia prosentuaalisia vähennyksiä virkavapaan keston mukaan, kuten tehdään virkamiehen palkkaan ja muihin kuin 17 §:ssä lueteltuihin ulkomaanedustuksen korvauksiin.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi voimassa olevan lain 10 §:n 5 momentin säännös virkamiehen oikeudesta saada korvaus kotiapulaisen muuttomathasta, kotilomamatkasta ja terveydenhuoltomatkasta. Esityksen perustelujen mukaan mainittu korvauslaji on käytössä varsin marginaalisesti eikä vastaa kovin hyvin nykypäivän tarpeita ulkomaanedustuksessa. Valiokunnan käsityksen mukaan erityisesti nuorille perheille ja yksinhuoltajille kotiapulaisen palvelut voivat kuitenkin olla tärkeitä.

Esityksen perustelujen ja saadun selvityksen mukaan esityksessä on ollut tarkoitus ehdottaa siirtymäsäännöstä, jonka mukaan kotiapulaisen perusteella maksettavia korvauksia maksettaisiin kuitenkin niille virkamiehille, jotka ovat tehneet työsopimuksen kotiapulaisen kanssa ennen tämän lain voimaan tuloa. Korvauksia maksettaisiin enintään virkamiehen kuluvan toimikauden loppuun saakka. Lakiehdotukseen ei kuitenkaan sisälly tällaista ehdotusta. Hallintovaliokunta pitää siirtymäsäännöstä tarpeellisenä ja ehdottaa sen lisäämistä voimaantulosäännöksen *uudeksi 2 momentiksi*.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 126/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2017 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain (596/2006) 9 b §:n 1 momentti sekä 10 ja 17 §, sellaisina kuin ne ovat, 9 b §:n 1 momentti ja 10 § laissa 382/2014 ja 17 § laissa 786/2010, seuraavasti:

9 b §

Terveys- ja huoltokorvaus

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus omasta ja mukanaan seuraavien perheenjäsentensä terveydenhuollosta asemamaassa aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista (*terveydenhuoltokorvaus*). Oikeus terveydenhuoltokorvaukseen on myös erityisistä syistä muualla ulkomailla.

10 §

Matkakorvaukset

Edellä 7 §:ssä tarkoitetun muuton yhteydessä virkamiehellä on oikeus saada korvaus oman ja mukana seuraavien perheenjäsenten muuttomatkan kustannuksista (*muuttomatkakorvaus*). Korvaus maksetaan muuttoreitin mukaisesti. Jos virkamies toimikauden päättyessä jää virkavapaalle ulkoasiainhallinnon palveluksesta ja asuu edelleen asemapaikalla, muuttomatkakorvaus voidaan virkamiehen hakemuksesta myöntää virkavapauden päättymisen yhteydessä. Muualta kuin Suomesta tai asemapaikalta sekä muualle kuin Suomeen tai asemapaikalle muutettaessa muuttomatkakorvaus maksetaan enintään sen suuruisena kuin asemapaikan ja Suomen välisestä muuttomat-kasta olisi maksettu.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus omasta ja mukana seuraavien perheenjäsenten edestakaisesta matkasta asemapaikalta Suomeen aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista (*kotiloma-matkakorvaus*) vähintään kerran kutakin täyttä vuoden ajanjaksoa kohden toimikauden alkamisesta lukien.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus asemapaikan ulkopuolella asuvien perheenjäsenten edestakaisesta tapaamismatkasta perheenjäsenen pysyvältä asuinpaikalta virkamiehen asemapaikalle tai Helsinkiin taikka virkamiehen tai puolison matkasta asemapaikalta perheenjäsenen pysyväle asuinpaikalle (*tapaamismatkakorvaus*) vähintään kerran kutakin täyttä vuoden ajanjaksoa kohden toimikauden alkamisesta lukien.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus omasta ja mukana seuraavan perheenjäsenen terveydenhuollosta aiheutuvasta matkasta (*terveydenhuoltomatkakorvaus*), kun terveydenhuolto järjes-

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2017 vp

tetään 9 b §:n mukaisesti asemamaan ulkopuolella. Korvaus maksetaan myös välttämättömistä lääkärin ja saattajan matkustamiskustannuksista.

Edustuston päälliköllä on oikeus saada korvaus turvallisuussyistä, paikallisista olosuhteista ja edustuston päällikön asemasta johtuvasta virka-auton yksityiskäytöstä aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista (*virka-autokorvaus*). Lisäksi edustusto voi turvallisuussyiden perusteella järjestää virkamiehille kuljetuspalvelun. Tarkemmat säännökset kuljetuspalvelun järjestämisestä annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus lähisukulaisen kuolemantapauksen johdosta tehdystä omasta ja mukana seuraavien perheenjäsenten edestakaisesta matkasta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista (*hautajaismatkakorvaus*). Lähisukulaisella tarkoitetaan perheenjäsentä, virkamiehen ja hänen puolisonsa vanhempaa sekä virkamiehen tai hänen puolisonsa huollettavana ollutta muuta kuin 2 §:n perusteella perheenjäseneksi katsottavaa lasta. Oikeus matkakorvaukseen virkamiehen kuolemantapauksen johdosta on mukana seuranneilla perheenjäsenillä. Korvauksen saajalla on oikeus korvaukseen saman kuolemantapauksen johdosta enintään yhdestä edestakaisesta matkasta.

Ulkoasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1- 6 momentissa tarkoitettujen matkojen määristä, korvattavien kustannusten määräytymisperusteista ja korvausten suuruudesta.

17 §

Korvaukset virkamiehen virkavapauden aikana

Virkamiehellä on virkavapauden aikana oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin vastaavilla perusteilla ja vastaavassa suhteessa kuin valtion virkaehtosopimuksessa on sovittu virkamiehelle virkavapauden aikana maksettavasta palkkauksesta. Virkamiehellä on kuitenkin oikeus saada asuntokorvaus, koulutuskorvaus ja terveydenhuoltokorvaus täysimääräisinä.

Virkamiehellä on oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin myös siltä ajalta, jonka hän valtion virkaehtosopimuksessa sovitun äitiysvapaan palkallisena aikana on palkattomalla isyysvapaalla.

Edellä tässä pykälässä säädettyjen korvausten maksamisen edellytyksenä on, että virkamies asuu virkavapauden aikana asemapaikalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Virkamiehellä, joka on tehnyt työsopimuksen kotiapulaisen kanssa ennen tämän lain voimaantuloa, on oikeus kotiapulaisen perusteella maksettaviin korvauksiin niiden säännösten mukaisesti, jotka olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa. Korvauksia maksetaan kuitenkin enintään virkamiehen kuluvan toimikauden loppuun saakka. (Uusi 2 mom.)

Helsingissä 8.11.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2017 vp

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Matti Semi vas
varajäsen Ilkka Kantola sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne